

Wprowadzenie

Dynamika oraz intensywność przemian współczesnego świata coraz bardziej zaskakują. I tak szybkie już tempo przeobrażeń otaczającej rzeczywistości w ostatnich latach znacznie przyspieszyło. Nie pozostaje to bez znaczenia dla kondycji jednostki uwikłanej w gąszcz sprzecznych teorii, wielość niedopowiedzeń, niepewność oraz nieprzewidywalność własnych losów. Alarmujące realne napięcia i niepokoje egzystencjalne, zachwiane podstawy poczucia bezpieczeństwa oraz przerwane schematy codzienności generują konieczność aktualizacji zagadnień dotyczących niemalże każdego obszaru funkcjonowania człowieka. W szczególności potrzeba ta dotyczy okresu adolescencji, którego znamioną cechą jest zanurzenie się w wielości zmian skutkujących przejściem od dzieciństwa do dorosłości. Zarówno młodość, jak też współczesność to czas przemian. Zatem zmiana to wspólna dla obu kategorii właściwość intensyfikująca konieczność naukowego pochylenia się nad jej naturą.

Nieustające zainteresowanie naukowe sytuacją oraz rolą adolescentek i adolescentów we współczesnej rzeczywistości społeczno-kulturowej stanowi potwierdzenie aktualności zagadnień z zakresu juwentologii (Mahler) czy hebagogiki (Komeński).

Obecnie problematyką związaną z analizą rzeczywistości pedagogicznej na podłożu świata doznań i funkcjonowania młodzieży zajmuje się pedagogika młodzieży. Egzemplifikację zainteresowań kwestiami juwentologicznymi na podłożu teorii oraz empirii stanowi działalność Sekcji Pedagogiki Młodzieży funkcjonującej w ramach Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk oraz Zespołu Pedagogiki Młodzieży. Przewodniczącą sekcji i zespołu jest prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska. Oddana do rąk Czytelniczek oraz Czytelników publikacja niewątpliwie wpisuje się w nurt analiz pedagogiki młodzieży, bowiem jej autor(k)ami są osoby skupione wokół prac badawczych wspomnianego Zespołu Pedagogiki Młodzieży. Na łamach publikacji podejmowane są wielokontekstowe rozważania nad kondycją współczesnej młodzieży w podlegającej dynamicznym przemianom rzeczywistości globalnej, w szczególności w kontekstach edukacyjno-wychowawczych. Główną osią narracji jest zatem pedagogika młodzieży traktująca młodzież jako przedmiot i podmiot badań pedagogicznych.

Współczesna rzeczywistość społeczno-kulturowa oparta na zmianie wymaga również socjopedagogicznej refleksji, która uwzględni kontekst partycypacji młodzieży w życiu społecznym, czyni młodych aktywnymi członkami systemu społecznego oraz edukacyjno-wychowawczego.

Młodzież jako grupa społeczna wnosi aktualnie bardzo istotny wkład w rozwój społeczeństw, co wynika ze specyfiki okresu adolescencji, takie bowiem cechy, jak: witalność, dynamika, energia, siła, odwaga to bez wątpienia atrybuty młodości, które przyczyniają się do prorozwojowych tendencji świata społecznego. Jak podkreślał Karl Mannheim: „specyficzną funkcją młodzieży jest rola czynnika rewitalizacyjnego; jest to ten rodzaj rezerwy, która wysuwa się na pierwszy plan, jeżeli tego rodzaju rewitalizacja jest pożądana, w celu przystosowania do szybko zmieniających się lub całkowicie nowych okoliczności”¹. Mając na uwadze rewitalizującą rolę młodzieży w systemie społecznym, warto nieustannie podejmować eksploracje badawcze w zakresie problematyki adolescencji, dokonywać ponownych prób odpowiedzi na fundamentalne pytania dotyczące współczesnych młodych, uaktualniać i pogłębiać refleksje na ten temat.

Publikacja, którą oddajemy do rąk Czytelniczek i Czytelników, stanowi zbiór analiz teoretyczno-badawczych dotyczących funkcjonowania współczesnej młodzieży w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości społeczno-kulturowej. W tomie zamieszczono 16 tekstów skoncentrowanych wokół dwóch obszarów problemowych, które stanowią zarazem podział na dwie części.

Wątki podjęte w pierwszej części zatytułowanej *Młodzież wobec przemian współczesnego świata* skoncentrowane zostały wokół zjawisk i procesów, które determinują losy współczesnych (nie tylko) młodych, wyznaczają trendy oraz kierunki dążeń. Teksty Lucyny Myszki-Strychalskiej oraz Małgorzaty Orłowskiej ukazują specyfikę funkcjonowania młodzieży w warunkach pandemii COVID-19. Z kolei te autorstwa Darii Hejwosz-Gromkowskiej, Beaty Orłowskiej, Anny Błasiak, Magdaleny Barańskiej oraz Mirosławy Ściupider-Młodkowskiej stanowią swoistą aktualizację aspektów uwarunkowań funkcjonowania młodzieży we współczesnym świecie. Autorki w pierwszej części opracowania poddały zatem pod refleksję współczesne pokolenie młodzieży doświadczające wielu zmian, prowadząc swoje rozważania w kontekście takich zagadnień, jak pandemia COVID-19, wielokulturowość, globalizacja, ucieczka w świat wirtualny, edukacja obywatelska.

Druga część tomu zatytułowana *Młodzież w kontekście wybranych zagadnień edukacyjno-wychowawczych* dotyczy tematów związanych z młodzieżą funkcjonującą w systemie edukacyjnym oraz problematyki odnoszącej się do kwestii wychowawczych powiązanych z okresem adolescencji. Autorki oraz autor tekstów: Bożena Kanclerz, Paulina Peret-Drażewska, Katarzyna Segiet, Karolina Kmieciak-Jusięga,

---

¹ K. Mannheim (2011). Problem młodzieży w nowoczesnym społeczeństwie. W: K. Szafraniec (red.), *Młodzież jako problem i jako wyzwanie ponowoczesności*. Wydawnictwo Adam Marszałek, s. 13.

Marta Kędzia, ks. Michał Borda, Ewa Rojewska, Kamila Słupska oraz Monika Kiszka dokonali wielokontekstowej analizy edukacyjno-wychowawczych zagadnień związanych z funkcjonowaniem młodzieży w aktualnych, jakże wymagających warunkach społeczno-kulturowych. W tekstach znacząco wybija się konieczność projektowania nowych rozwiązań edukacyjnych oraz wychowawczych dotyczących młodzieży w nawiązaniu do przemian współczesnego świata.

Problematyka podjęta w opracowaniu wydaje się być istotna ze względu na znaczącą rolę młodzieży w systemie społecznym oraz edukacyjno-wychowawczym. Publikacja skierowana jest do szerokiego grona teoretyków i praktyków zajmujących się tymi zagadnieniami. Jej zasadniczym celem jest wzbogacenie wiedzy oraz dostarczenie inspiracji, nowych ścieżek poszukiwań poznawczo-empirycznych dla osób na co dzień pracujących z młodzieżą oraz badaczy zajmujących się analizowaniem młodzieży jako grupy społecznej. Wyrażamy nadzieję, że opracowanie będzie interesujące również dla wszystkich, którzy podejmują rozważania nad kondycją młodego pokolenia uwikłanego w wielość przemian współczesnego świata.

Autorkom oraz Autorowi tekstów składamy serdeczne podziękowania za wniesienie istotnego głosu do dyskusji nad sytuacją młodzieży zmagającej się z ogromem przemian współczesnego świata, które nie pozostają bez znaczenia dla ich funkcjonowania w edukacyjno-wychowawczych kontekstach. Dziękujemy za wysoką wartość merytoryczną tekstów, która stanowi pokłosie pasji naukowej oraz wyrazu troski o współczesne pokolenie młodzieży.

Słowa wdzięczności kierujemy również w stronę Recenzentki oraz Recenzenta tomu – prof. UZ Inetty Nowosad oraz prof. Mirosława Sobieckiego – za podjęcie trudu recenzji pracy oraz wnikliwe merytorycznie wskazówki i sugestie, które podniosły wartość poznawczą tekstów oraz przyczyniły się do publikacji niniejszego tomu w prezentowanym kształcie. Dziękujemy także Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – prof. dr hab. Agnieszce Cybal-Michalskiej – za inspirację naukową i wsparcie w procesie wydania publikacji.

W stronę Czytelniczek oraz Czytelników kierujemy zaproszenie do podjęcia na kanwie niniejszej publikacji dialogu pozwalającego na wymianę refleksji dotyczących współczesnych młodych oraz ich usytuowania w świecie intensywnych przemian. Mamy nadzieję, że przedstawiona perspektywa prezentowanych zagadnień przyczyni się do powstania kolejnych płaszczyzn rozważań na temat współczesnej młodzieży, które stanowić będą źródło inspiracji i ponownego namysłu nad istotą młodości oraz specyfiką funkcjonowania młodych w świecie przemian. Niech socjopedagogiczna debata o młodych trwa.

*Bożena Kanclerz
Lucyna Myszka-Strychalska
Paulina Peret-Drążewska*